

Scholtz Heinrich (1812-1859)

Badacz śląskich paprotników, chrząszczy i mięczaków

Urodził się 4 lutego 1812 roku we Wrocławiu, w rodzinie radcy prawnego i syndyka generalnego, Augusta Scholtza. Już w dzieciństwie, jak sam pisał w swej pracy o florze okolic Wrocławia, wiele radosnych i niezapomnianych chwil zawdzięczał botanice. Po ukończeniu katolickiego gimnazjum we Wrocławiu rozpoczął studia na Fakultecie Medycznym Uniwersytetu Wrocławskiego, gdzie pod kierunkiem Goepperta, Henschla i Neesa von Esenbeck poświęcił się w poważnym stopniu swej ulubionej dziedzinie wiedzy. W październiku 1836 roku otrzymał stopień doktora medycyny na podstawie dysertacji botanicznej „Enumeratio Filicum in Silesia sponte crescentium, eorumque de usu, additis Lycopodiaceis et Equisetaceis”.

Po ukończeniu studiów otworzył we Wrocławiu praktykę lekarską, a później pracował również jako lekarz Kolei Górnośląskiej. Zdumiewa fakt, że przy ogromnej ilości czasu, jaką pochłaniały mu obowiązki zawodowe, oraz sumiennosci, z jaką je wypełniał, znajdował jeszcze czas na zbieranie okazów i prowadzenie badań przyrodniczych. Dzięki tym badaniom stał się znany jako odkrywca wielu nie znanych wcześniej z obszaru Śląska gatunków roślin oraz autor opracowań śląskich paproci i wspomnianej wyżej książki poświęconej florze okolic Wrocławia. W latach późniejszych zajmował się głównie badaniami zoologicznymi, dzięki którym zasłynął jako znawca śląskich bezkręgowców. W dziedzinie zoologii opublikował szereg doniesień w wydawnictwach Śląskiego Towarzystwa Kultury Ojczystej i pracę o śląskich mięczakach. Swoje zbiory konchiologiczne i entomologiczne jeszcze za życia przekazał Muzeum Zoologicznemu Uniwersytetu Wrocławskiego, wieloma darami wzbogacił również Zielnik Śląskiego Towarzystwa Kultury Ojczystej.

Dzięki opublikowanej wspólnie z Gravenhorstem pracy o chrząszczach z rodzaju *Cassida* w roku 1841 został przyjęty, przybierając przydomek „d'Argenville”, w poczet członków Leopoldyńsko-Karolińskiej Akademii Przyrodników (Matrikel No. 1500). W roku 1858 odznaczony został Orderem Czerwonego Orła IV Kl. W ostatnich latach życia problemy zdrowotne zmuszały go wielokrotnie do korzystania z kuracji w śląskich uzdrowiskach. W roku 1859 wiosenny pobyt nad Adriatykiem zdawał się korzystnie wpłynąć na stan jego zdrowia, a ponieważ zrezygnował ze stanowiska lekarza Kolei Górnośląskiej, udało mu się ukończyć drugie, znacznie poszerzone wydanie pracy o śląskich mięczakach. Żył już wyłącznie myślami o planowanej podróży do Hiszpanii, której język i literatura fascynowały go od wczesnej młodości, gdy 29 października 1859 roku nieoczekiwana śmierć wskutek zawału serca przerwała jego życie.

Ważniejsze prace:

- 1841 – Über die bisher aufgefundenen schlesischen Land- und Wasserschaltheiere (Mollusken) mit Inbegriff derer, welche Neumann in der Lausitz vorkommen. *Schl. Prov. Blätt.* 113.
- 1841 – Beobachtungen über die Verwandlung einiger Schildkäfer (*Cassida*). *Nov. Acta Akad. Nat. Cur.* 19 [mit J. L. Gravenhorst].
- 1843 – Flora der Umgebung von Breslau. Breslau.
- 1843 – Schlesiens Land- und Wassermollusken systematisch geordnet und beschrieben. Breslau.

- 1843 – Beiträge zur Molluskenkunde der Grafschaft Glatz. *Übers. Arb. Schl. Ges. vaterl. Kultur*.
- 1845 – Neueste Beobachtungen im Gebiete der Molluskenfauna Schlesiens. *Zeitschr. f. Malakozool.* 2.
- 1852 – Verzeichnis der bis jetzt in Schlesien aufgefundenen Land- und Süßwasser-Mollusken. *Ibid.* 9.
- 1853 – Schlesiens Land- und Wassermollusken systematisch geordnet und beschrieben. Supplement. Breslau.

Źródła:

- Cohn F. 1860. Jber. Schl. Ges. vaterl. Kultur 37. S. 34-35.
- Pax F. A. 1915. Schlesiens Pflanzenwelt. Jena. S. 12.
- Pax F. 1921. Die Tierwelt Schlesiens. Jena. S. 11-12, 15, 21.